

Vergaderjaar 2020–2021

35 334

Problematiek rondom stikstof en PFAS

Nr. 127

**BRIEF VAN DE MINISTER VAN LANDBOUW, NATUUR EN
VOEDSELKwaliteit**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 7 december 2020

Hierbij informeer ik uw Kamer, mede namens de Minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, over de instelling van de Studiegroep Ruimtelijke inrichting en de start van het Nationaal Programma Landelijk Gebied.

Opdracht aan de Studiegroep Ruimtelijke Inrichting

In het debat met uw Kamer op 18 juni jl. over stikstof en natuur (Handelingen II 2020/21, nr. 85, item 3), is de regering met de motie van het lid Harbers c.s. (Kamerstuk 35 334, nr. 101) verzocht om de instelling van een studiegroep over de ruimtelijke inrichting van het landelijk gebied. Mede in het licht van de presentatie van de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) en het daarin aangekondigde programma landelijk gebied, acht het kabinet het waardevol om de studiegroep te vragen om advies uit te brengen over beleidsopties die bijdragen aan de toekomstige ontwikkeling van het landelijk gebied in Nederland.

In lijn met het verzoek in de motie kiezen wij voor de instelling van een nieuwe, eenmalige studiegroep met een afgebakende opdracht, te weten de studiegroep Ruimtelijke inrichting, onder voorzitterschap van de heer P.R. Heij van ABD Topconsult en onder verantwoordelijkheid van de Ministers van LNV en BZK. De studiegroep bestaat uit een mix van ambtenaren van verschillende betrokken ministeries en inhoudelijke en bestuurlijke deskundigen vanuit de samenleving.

Het eindadvies «Niet alles kan overal» van het Adviescollege Stikstofproblematiek, onder leiding van de heer Remkes (Kamerstuk 35 334, nr. 86), laat zien dat er in het landelijk gebied indringende ruimtelijke keuzes gemaakt moeten worden. Het Adviescollege pleit voor het ontwikkelen van een heldere visie op het landelijk gebied, waar natuurherstel nadrukkelijk onderdeel van uitmaakt. In deze visie dienen natuur en landbouw centraal te staan, naast de economische functies in het landelijk

gebied en andere functies als landschapsbeleving, recreatie, wonen en de transitie naar duurzame energie. De motie van het lid Harbers c.s., aangenomen naar aanleiding van een debat over dit eindadvies, verzoekt om het instellen van een onafhankelijke studiegroep, die «concrete, samenhangende en doorgerekende beleidsopties» voorstelt, bruikbaar voor de volgende kabinetsperiode. Centraal in de motie staan de begrippen «vitalisering van het platteland» en «de ruimtelijke inrichting van het platteland». Deze begrippen worden nader ingevuld en ingekleurd met een breed palet aan onderwerpen waarvoor de aandacht van de studiegroep wordt gevraagd.

Wij vragen de studiegroep om, onder meer op basis van eerder uitgebrachte relevante adviezen en vertrekkend vanuit de NOVI, concrete aanbevelingen te doen in de aanloop naar een volgend kabinet met betrekking tot de toekomstige (ruimtelijke ontwikkeling) van het landelijk gebied. Met oog voor maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven verwachten wij dat dit concrete, zo mogelijk doorgerekende beleidsopties oplevert die de vitaliteit en ruimtelijke samenhang in het landelijk gebied bevorderen, ten bate van het vermogen van het openbaar bestuur om beter in te spelen op maatschappelijke ontwikkelingen en opgaven. Het advies van de studiegroep Ruimtelijke inrichting moet

- scherpere brengen in wat de belangrijkste ruimtelijke knelpunten en kansen zijn binnen het landelijk gebied en
- aangeven welke beleidsopties mogelijk zijn voor de toekomstige ruimtelijke inrichting van het landelijk gebied.

Het advies moet oplossingsgericht van aard zijn, tegen de achtergrond dat er nu een rijk instrumentarium en veel middelen beschikbaar zijn en er kennelijk toch serieuze hindernissen zijn om doelen te bereiken. Hierbij wordt de studiegroep gevraagd in ieder geval aandacht te schenken aan de verschillende thema's en opgaven die in verband hiermee in de motie van het lid Harbers c.s. staan vermeld.

In dit verband is het relevant om uw Kamer te melden dat gelijktijdig met de studiegroep Ruimtelijke inrichting een Interdepartementaal Beleidsonderzoek (IBO) Ruimtelijke Ordening van start is gegaan. In de opdracht voor dit IBO ligt de focus in de eerste plaats op de governance en instrumenten binnen de ruimtelijke ordening, dus de sturing om tot afwegingen te komen en uitvoering te geven aan ruimtelijke keuzes. De studiegroep kan zich, aanvullend op het IBO, richten op de inhoud, door de moeilijke keuzes te benoemen en voorstellen te doen voor oplossingsopties, op een manier die bruikbaar is voor politieke besluitvorming.

Eveneens is bijzondere aandacht nodig voor de afstemming met het Nationaal Programma Landelijk Gebied (NPLG). Een nadere toelichting op dat programma vindt u verderop in deze brief.

Aanpak en tijdpad

De studiegroep zal uiterlijk voor de Tweede Kamerverkiezingen van maart 2021 zijn rapport aan ons aanbieden. Wij zullen het rapport vervolgens via de ministerraad naar u doorgeleiden. In de bijlage bij deze brief is de samenstelling van de studiegroep vermeld.

Nationaal Programma Landelijk Gebied

In april 2020 is de brief «nadere keuzes in het kader van de nationale omgevingsvisie» naar de Kamer gestuurd (Kamerstuk 34 682, nr. 48). Daarin werd ook het Nationale programma voor het landelijk gebied (NPLG) aangekondigd, waarin we in nauwe samenspraak met decentrale

overheden en betrokken partijen een strategie op hoofdlijnen schetsen, die richting geeft aan toekomstbestendige ontwikkeling van functies in het landelijk gebied, inclusief verstedelijking, verbetering van leefbaarheid, luchtkwaliteit en andere onderdelen van milieu, natuur en leefomgevingskwaliteit (Kamerstuk 34 682, nr. 48).

In juni 2020 kwam voor het eerst het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving (BOL) bijeen; per landsdeel, dus vijf maal. In deze BOL's werden de eerste contouren van de NPLG besproken. Daarnaast zijn de regio's uitgenodigd om als koplopergroep mee te werken aan de verdere gebiedsgerichte uitwerking van het programma (Kamerstuk 34 682, nr. 50). Met de Achterhoek, de Drentse Aa / Friese Veenweiden (in het kader van de Omgevingsagenda Noord) en Zeeland zijn gesprekken gestart. De aanpak van de NOVI-gebieden De Peel en Het Groene Hart wordt verbonden aan de doelstelling van het NPLG.

Het NPLG is dit najaar gestart met een kwartiermakersfase om als gezamenlijke overheden te verkennen wat er gebiedsgericht speelt en nodig is en wat er op nationaal niveau nodig is om het programma gestalte te geven. Het programma zal een wisselwerking moeten vinden tussen landelijke optimalisatie en regionale optimalisatie als het gaat om ruimtelijke ontwikkeling.

Het doel is om met de gezamenlijke overheden binnen NPLG een strategie en lange termijn aanpak voor het landelijk gebied te verkennen, met aandacht voor klimaatadaptatie, robuuste natuur, bufferzones rond Natura 2000-gebieden, ruimte voor agrarische functies in de voor landbouw goed geschikte gebieden, energietransitie en bouwopgaven. We bouwen hierbij voort op de visies in de Nationale Omgevingsvisie (NOVI), Provinciale Omgevingsvisies (POVI) en de Gemeentelijke Omgevingsvisies (GOVI) en we leggen interbestuurlijke afspraken vast in de landsdelige omgevingsagenda's. De aanbevelingen van de studiegroep Ruimtelijke inrichting kunnen waardevolle input vormen om een aanpak op het landelijk gebied te ontwikkelen.

Een programmatische samenwerking tussen de vier overheden is bij de verdere ontwikkeling van het programma een belangrijke randvoorwaarde. Daarbij zullen steeds leerervaringen worden benut om de werkwijze verder te verbeteren en verbreden. Naast de gebiedsgerichte analyse en uitwerking wordt gewerkt aan een nationale ruimtelijke analyse voor landbouw, natuur en andere functies, en wordt onder leiding van een kwartiermaker de nationale inzet geconcretiseerd.

Samenhang

Er zijn dus meerdere trajecten van start gegaan die zich richten op de ruimtelijke ontwikkeling van Nederland. Het is belangrijk deze trajecten met elkaar in verbinding te brengen. De uitkomsten van de Studiegroep ruimtelijke inrichting en het IBO-RO zullen bijvoorbeeld mee moeten lopen in de verdere uitwerkingen van het NPLG.

Daarom zal het kabinet in het voorjaar 2021 de uitkomsten van de Studiegroep ruimtelijke inrichting, het IBO-RO en een tussenstand van de verrichtingen in het kader van het NPLG aan uw Kamer doen toekomen, zodat alle inzichten gebundeld kunnen worden benut bij het bepalen van de vervolgstappen.

De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit,
C.J. Schouten

Bijlage**Samenstelling Studiegroep ruimtelijke inrichting**

Voorzitter:

Peter Heij

ABD Topconsult en voormalig Directeur-generaal van het Ministerie van Infrastructuur en Waterstaat

Leden:

Martha Bakker

Hoogleraar landgebruiksplanning WUR

Bettina Bock

Hoogleraar Rurale Ontwikkeling WUR, Bijzonder Hoogleraar Bevolkingsdaling en Leefbaarheid voor Noord-Nederland RUG

Dirk Duijzer

Directeur Coöperatie, Bestuur en Duurzaamheid van Rabobank Nederland en boegbeeld Topsector Agri & Food. Voormalig algemeen directeur bij LTO Nederland.

Erik Jan van Kempen

Programma-DG Omgevingswet, Ministerie van BZK

Bart Krol

Adviseur bij SpaarSaam (adviesbureau voor de fysieke leefomgeving), voormalig gedeputeerde Ruimte en Natuur provincie Utrecht

Johan Osinga

DG Natuur, Visserij en Landelijk Gebied, Ministerie van LNV

Arjan Wildschut

Hoofd sectie LNV, Inspectie der Rijksfinanciën, Ministerie van Financiën

Boudewijn Revis

Directeur Terreinbeheer & Ontwikkeling bij Staatsbosbeheer, voormalig wethouder Den Haag (o.m. stadsontwikkeling en wonen)

Jaap Slootmaker

DG Water en Bodem, Ministerie van IenW:

Berno Strootman

Landschapsarchitect bij Strootman Landschapsarchitecten, tot 1 december 2020 Rijksadviseur voor de Fysieke Leefomgeving

Sander Thus

Agrariër met gemengd bedrijf in Wehl (Gelderland), oud-bestuurslid NAJK

Co Verdaas

Dijkgraaf van het waterschap Rivierenland, deeltijd-hoogleraar gebiedsontwikkeling aan de Technische Universiteit Delft, voormalig Tweede Kamerlid, Staatssecretaris van Economische Zaken en gedeputeerde Ruimte provincie Gelderland. Ton Dassen, waarnemend hoofd Ruimtelijke Ordening en Leefomgevingskwaliteit van het Planbureau van de Leefomgeving, vervult een adviserende rol.